TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2019. gada 4. jūlijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2005/29/EK – Negodīga komercprakse – Piemērošanas joma – Jēdziens "komercprakse" – Direktīva 2006/123/EK – Pakalpojumi iekšējā tirgū – Krimināltiesības – Atļauju sistēmas – Augstākā izglītība – Diploms, ar ko tiek piešķirts maģistra grāds – Aizliegums piešķirt noteiktus grādus bez pilnvarojuma

Lietā C-393/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *hof van beroep te Antwerpen* (Antverpenes apelācijas tiesa, Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2017. gada 7. jūnijā un kurš Tiesā reģistrēts 2017. gada 30. jūnijā, tiesvedībā

Freddy Lucien Magdalena Kirschstein,

Thierry Frans Adeline Kirschstein,

piedaloties

Vlaamse Gemeenschap,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), M. Safjans [*M. Safjan*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāts: M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretāre: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 11. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *F. L. M.* un *T. F. A. Kirschstein* vārdā – *T. Bauwens*, *H. de Bauw* un *M. Vandebeek*, *advocaten*,

– *Vlaamse Gemeenschap* vārdā – *J. Vandeuren* un *P. Vansteenkiste*, *advocaten*,

– Beļģijas valdības vārdā – *L. Van den Broeck* un *M. Jacobs*, pārstāves, kurām palīdz *Y. Moussoux* un *M. Karolinski*, *avocats*,

– Vācijas valdības vārdā – sākotnēji *T. Henze* un *J. Möller*, pēc tam – *J. Möller*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *F. Varrone, avvocato dello Stato*,

– Nīderlandes valdības vārdā – *J. Langer* un *M. K. Bulterman*, pārstāvji,

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

– Zviedrijas valdības vārdā – *A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren* un *A. Alriksson*, pārstāves,

– Norvēģijas valdības vārdā – *T. Sunde* un *M. Reinertsen Norum*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *F. Wilman* un *A. Nijenhuis* un *N. Ruiz García*, kā arī *H. Tserepa-Lacombe*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2018. gada 15. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV 2005, L 149, 22. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV 2006, L 376, 36. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar kriminālprocesu, kas ir uzsākts pret *Freddy* un *Thierry Kirschstein* par to, ka viņi, kā tiek apgalvots, ir pārkāpuši valsts krimināltiesību normu, kurā ir paredzēts sods par maģistra grāda piešķiršanu, ja nav iegūts šim nolūkam prasītais pilnvarojums.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2005/29

3 Direktīvas 2005/29 7. apsvērums ir formulēts šādi:

"Šī direktīva attiecas uz komercpraksi, kas ir tieši saistīta ar to, kā ietekmēt patērētāju lēmumus veikt ar produktiem saistītus darījumus. [..]"

4 Šīs direktīvas 2. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

[..]

c) "produkts" ir jebkura prece vai pakalpojums, tostarp nekustams īpašums, tiesības un pienākumi;

d) "uzņēmēja komercprakse attiecībā pret patērētājiem" (turpmāk – arī "komercprakse") ir jebkura tirgotāja veikta darbība, noklusējums, uzvedība vai apgalvojums, komerciāls paziņojums, tostarp reklāma un tirgdarbība, kas ir tieši saistīta ar produkta popularizēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem;

[..]."

5 Minētās direktīvas 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Šī direktīva attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem, kā izklāstīts 5. pantā, pirms komercdarījuma, kas attiecas uz kādu produktu, pēc tā un tā laikā."

Direktīva 2006/123

6 Saskaņā ar Direktīvas 2006/123 1. panta 5. punktu:

"Šī direktīva neskar dalībvalstu krimināltiesību normas. Dalībvalstis tomēr nedrīkst ierobežot pakalpojumu sniegšanas brīvību, piemērojot krimināltiesību normas, kuras īpaši reglamentē vai ietekmē piekļuvi pakalpojumu darbībām vai to veikšanu, tādējādi apejot šajā direktīvā paredzētos noteikumus."

7 Šīs direktīvas 2. pantā ir precizēts:

"1. "Šo direktīvu piemēro pakalpojumiem, ko sniedz pakalpojumu sniedzēji, kuri veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī.

2. Šo direktīvu nepiemēro šādām darbībām:

a) vispārējas nozīmes pakalpojumiem, kas nav saimnieciski pakalpojumi;

[..]

i) darbībām, kas saistītas ar valsts varas īstenošanu, kā noteikts [LESD 51. pantā];

[..]."

8 Minētās direktīvas 4. pants "Definīcijas" ir izteikts šādā redakcijā:

"Šīs direktīvas nolūkos piemēro šādas definīcijas:

1) "pakalpojums" ir jebkāda pašnodarbināta saimnieciskā darbība, parasti par atlīdzību, kā minēts [LESD 57. pantā];

[..]

6) "atļauju piešķiršanas sistēma" ir jebkura procedūra, saskaņā ar kuru pakalpojumu sniedzējam vai pakalpojumu saņēmējam faktiski ir jāveic noteiktas darbības, lai no kompetentas iestādes saņemtu formālu lēmumu vai netiešu lēmumu attiecībā uz piekļuvi kādai pakalpojumu darbībai vai tās veikšanu;

[..]

8) "sevišķi svarīgi iemesli saistībā ar sabiedrības interesēm" ir iemesli, kas par tādiem atzīti Tiesas judikatūrā, tostarp šādi iemesli: [..] patērētāju, pakalpojumu saņēmēju un darba ņēmēju aizsardzība [..];

[..]."

9 Šīs pašas direktīvas III nodaļā, kas attiecas uz pakalpojumu sniedzēju brīvību veikt uzņēmējdarbību, ir ietverts tās 9. pants "Atļauju sistēmas", kura 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis piekļuvei pakalpojumu darbībai vai tās veikšanai piemēro atļauju sistēmu vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) atļauju sistēma nav diskriminējoša pret attiecīgo pakalpojuma sniedzēju;

b) vajadzība pēc atļauju sistēmas ir pamatota ar sevišķi svarīgu iemeslu saistībā ar sabiedrības interesēm;

c) izvirzīto mērķi nevar sasniegt ar mazāk ierobežojošu pasākumu palīdzību, jo īpaši tāpēc, ka *a posteriori* pārbaude būtu pārāk vēla, lai būtu patiesi iedarbīga."

10 Direktīvas 2006/123 10. panta 1. un 2. punkts ir izteikti šādi:

"1. Atļauju sistēmas ir balstītas uz kritērijiem, kas liedz kompetentajām iestādēm savas izvērtēšanas tiesības īstenot patvaļīgi.

2. Šā panta 1. punktā minētie kritēriji ir:

a) nediskriminējoši;

b) pamatoti ar sevišķi svarīgu iemeslu saistībā ar sabiedrības interesēm;

c) samērīgi ar sabiedrības interesēm;

d) skaidri un nepārprotami;

e) objektīvi

f) iepriekš publiskoti;

g) pārredzami un pieejami."

Beļģijas tiesības

11 2003. gada 4. aprīļa *decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen* (Dekrēts par augstākās izglītības pārstrukturēšanu Flandrijā) (*Belgisch Staatsblad*, 2003. gada 14. augusts, 41004. lpp.) 25. panta 7. punkts bija formulēts šādi:

"Ikvienu, kas bez attiecīga pilnvarojuma piešķir bakalaura, maģistra, ar specifikāciju vai bez tās, vai doktora (*doctor of philosophy* ar saīsinājumu *PhD* vai *Dr.*), vai arī 2., 3., 4., 5. un 5.a punktā minētos grādus un nosaukumus, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no astoņām dienām līdz trim mēnešiem un ar naudas sodu no 125 līdz 500 EUR vai tikai ar vienu no šiem sodiem."

12 Šī tiesību norma ir atcelta, un tās formulējums ir pārņemts 2013. gada 11. oktobra *Codex Hoger Onderwijs* (Augstākās izglītības kodekss; *Belgisch Staatsblad*, 2014. gada 27. februāris, 15979. lpp.) II.75. panta 6. punktā.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

13 Pret *F. L. M.* un *T. F. A. Kirschstein* notiek kriminālprocess par maģistra grāda piešķiršanu bez attiecīga pilnvarojuma, izsniedzot apliecības un diplomus, ar kuriem šis grāds tiek piešķirts studentiem, kas ir pabeiguši *United International Business Schools of Belgium BVBA* meitassabiedrības Antverpenē nodrošināto mācību programmu.

14 *Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen* (Antverpenes pirmās instances tiesa, Antverpenes nodaļa, Beļģija) ar 2015. gada 14. decembra spriedumu par šo pārkāpumu katram piesprieda 300 EUR naudas sodu.

15 2015. gada 29. decembrī *F. L. M.* un *T. F. A. Kirschstein*, kā arī *Openbaar Ministerie* (Prokuratūra, Beļģija) par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā.

16 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka *United International Business Schools of Belgium* ir *Vlaamse Gemeenschap* (Flāmu kopiena, Beļģija) neakreditēta augstākās izglītības iestāde, kas piedāvā mācību programmas, kuru noslēgumā tiek izsniegti maģistra diplomi Beļģijā. Šī Beļģijas sabiedrība esot saistīta ar Šveices sabiedrību *Global Education Services Switzerland AG* (turpmāk tekstā – "*GES Switzerland*"), kā arī Spānijas sabiedrību *Global Education Services Spain SA*. *GES Switzerland* koordinējot privātu augstākās izglītības sistēmu, kura nav ne reglamentēta, ne subsidēta no valsts līdzekļiem un kurā tiek piedāvāti kursi, kas tiek organizēti Beļģijā.

17 Pamata kriminālprocesā *F. L. M.* un *T. F. A. Kirschstein* apgalvoja it īpaši, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts sods par maģistra grāda piešķiršanu, ja nav iegūts šim nolūkam prasītais pilnvarojums, ir pretrunā Direktīvai 2005/29 un Direktīvai 2006/123.

18 Šādos apstākļos *hof van beroep te Antwerpen* (Antverpenes apelācijas tiesa, Beļģija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Direktīva 2005/29] ir jāinterpretē tādējādi, ka tai pretrunā ir tāds tiesiskais regulējums kā [..] Augstākās izglītības kodeksa II.75. panta 6. punkts, ar kuru neakreditētām izglītības iestādēm ir noteikts vispārējs aizliegums to izsniegtajos diplomos izmantot nosaukumu "maģistrs [*master*]", ja ar šo tiesisko regulējumu ir paredzēts nodrošināt, ka tiek ievērots vispārējo interešu apsvērums, kas attiecas uz prasību garantēt augstu izglītības līmeni, tā, lai būtu iespēja kontrolēt, vai izvirzītās kvalitātes prasības faktiski tiek pildītas?

2) Vai [Direktīva 2006/123] ir jāinterpretē tādējādi, ka tai pretrunā ir tāds tiesiskais regulējums kā [..] Augstākās izglītības kodeksa II.75. panta 6. punkts, ar kuru neakreditētām izglītības iestādēm ir noteikts vispārējs aizliegums to izsniegtajos diplomos izmantot nosaukumu "maģistrs", ja ar šo tiesisko regulējumu ir paredzēts nodrošināt, ka tiek ievērots vispārējo interešu apsvērums, proti, pakalpojumu saņēmēju aizsardzība?

3) Vai krimināltiesību norma, kas ir piemērojama Flandrijas valdības neakreditētām izglītības iestādēm, kuras izsniedz "maģistra" diplomus, ir samērīga [Direktīvas 2006/123] 9. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 10. panta 2. punkta c) apakšpunkta izpratnē?"

Par pieņemamību

19 Flāmu kopiena, kā arī Beļģijas, Polijas un Norvēģijas valdības izvirza argumentus, dažādu iemeslu dēļ apstrīdot lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu vai dažu tajā ietverto jautājumu pieņemamību.

20 Pirmkārt, Polijas valdība apgalvo, ka pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums nevar tikt izvērtēts, pamatojoties uz Direktīvu 2005/29 vai Direktīvu 2006/123, jo no LESD 6. panta un 165. panta 1. punkta izriet, ka izglītības sistēmu organizācija ietilpst dalībvalstu ekskluzīvā kompetencē.

21 Šajā ziņā ir jānorāda, pirmām kārtām, ka dalībvalstīm ir pienākums tām paredzētās kompetences īstenot, ievērojot Savienības tiesības, un, otrām kārtām, ka no Direktīvas 2005/29 vai Direktīvas 2006/123 nekādi neizriet, ka augstākās izglītības jomai piederoši pakalpojumi neietilptu attiecīgās no šīm direktīvām piemērošanas jomā. Tādējādi kompetence, kas dalībvalstīm ir savu izglītības sistēmu organizēšanā, nevar izslēgt tādu tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais no šo direktīvu piemērošanas jomas (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2007. gada 18. decembris, *Jundt*, C-281/06, EU:C:2007:816, 86. un 87. punkts).

22 Otrkārt, Flāmu kopienas, kā arī Beļģijas, Polijas un Norvēģijas valdību ieskatā, no pamatlietas konkrētajiem apstākļiem izriet, ka uz visiem vai daļu no uzdotajiem jautājumiem sniegtās atbildes nevar ietekmēt pamatlietas risinājumu.

23 Proti, vispirms Polijas valdība uzskata galvenokārt, ka Direktīva 2006/123 nav piemērojama pamatlietā, jo tā attiecas uz pilnībā iekšēju situāciju, kurai nav neviena pārrobežu elementa. Turpinot – Flāmu kopiena, Beļģijas valdība un, pakārtoti, Polijas valdība uzskata, ka šīs direktīvas piemērojamība šajā lietā būtu jānoraida, jo pamatlietā aplūkotos maģistra diplomus esot izdevusi *GES Switzerland*, kura, būdama Šveices sabiedrība, nevar atsaukties uz minēto direktīvu. Visbeidzot, tieši neatsaucoties uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību, Norvēģijas valdība uzsver, ka tad, ja tiktu konstatēts, ka šī sabiedrība ir tā, kura ir izdevusi šos diplomus, pamatlietā nebūtu piemērojama ne Direktīva 2005/29, ne Direktīva 2006/123.

24 Tomēr, pat pieņemot, ka būtu jāatzīst, ka pamatlietā aplūkotos maģistra diplomus ir izdevusi Beļģijas sabiedrība un ka tāpēc visi pamatlietas nozīmīgie elementi attiecas uz vienas vienīgas dalībvalsts teritoriju, no Tiesas judikatūras izriet, ka Direktīvas 2006/123 III nodaļas normas, par kurām ir runa uzdotajā otrajā un trešajā jautājumā, attiecas arī uz tādu situāciju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 30. janvāris, X un *Visser*, C-360/15 un C-31/16, EU:C:2018:44, 110. punkts).

25 Piedevām katrā ziņā nevar piekrist argumentiem, kas attiecas uz *GES Switzerland* īpašo lomu šajā lietā. No informācijas, ko pēc Tiesas pieprasījuma ir sniegusi iesniedzējtiesa, kuras vienīgās kompetencē ir konstatēt pamatlietas faktus, izriet (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 28. jūlijs, *Kratzer*, C-423/15, EU:C:2016:604, 27. punkts, un 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, 35. punkts), ka šī loma nav tikusi pierādīta un ka pamatlietā aplūkotos maģistra diplomus varēja būt izsniegusi vai nu Beļģijas sabiedrība, vai arī Šveices sabiedrība un Spānijas sabiedrība.

26 Tādējādi nevar uzskatīt, ka uz otro un trešo jautājumu sniegtās atbildes nevar ietekmēt pamatlietas risinājumu.

27 Treškārt, Flāmu kopiena un Beļģijas valdība apstrīd uzdoto jautājumu pieņemamību un atbilstību, norādot dažādus argumentus ar mērķi pierādīt, ka šie jautājumi ir balstīti uz Direktīvas 2005/29 un Direktīvas 2006/123 nepareizu interpretāciju.

28 Tomēr šīs interpretācijas atšķirības pieder pie šo jautājumu būtības un līdz ar to tās nevar izraisīt konstatējumu par minēto jautājumu nepieņemamību. Apstāklis, ka minētās interpretācijas atšķirības daļēji attiecas uz šo direktīvu piemērojamību, nevar ietekmēt šo novērtējumu, jo, ja nav acīmredzams,

ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, iebildums attiecībā uz šīs tiesību normas nepiemērojamību pamatlietā nav saistīts ar lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, bet attiecas uz uzdoto jautājumu būtību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 13. jūlijs, *Manfredi* u.c., no C-295/04 līdz C-298/04, EU:C:2006:461, 30. punkts).

29 Ceturtkārt, Polijas valdība uzsver, ka iesniedzējtiesas nolēmumā nav ietverts Beļģijas noteikumu, kuros ir regulēta pilnvarojuma piešķirt maģistra grādu iegūšana, satura izklāsts un ka tāpēc tajā nav sniegta pietiekama informācija, lai ļautu Tiesai sniegt noderīgu atbildi uz otro jautājumu.

30 Šajā ziņā Tiesas Reglamenta 94. panta b) punktā ir paredzēts, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietver to valsts tiesību normu saturu, kas varētu būt piemērojams pamatlietā, un attiecīgā gadījumā atbilstošo valsts judikatūru.

31 Šajā lietā noteikti ir jānorāda, ka iesniedzējtiesas nolēmumā nav pilnībā izklāstīts Beļģijas tiesiskais regulējums attiecībā uz pilnvarojuma piešķirt maģistra grādu iegūšanas procedūru.

32 Tomēr tās krimināltiesību normas saturs, uz kuru tieši attiecas otrais jautājums, iesniedzējtiesas nolēmumā ir skaidri izklāstīts un šajā nolēmumā ietvertā informācija ir pietiekama, lai ļautu Tiesai sniegt iesniedzējtiesai – kurai vienīgajai ir jālemj par Beļģijas tiesiskā regulējuma atbilstību Savienības tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 1. jūlijs, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 126. punkts un tajā minētā judikatūra) – atsevišķas noderīgas norādes, lai izšķirtu tās izskatīšanā esošo strīdu.

33 Piektkārt un visbeidzot, Beļģijas valdība norāda, ka trešais jautājums nav atbilstīgs, jo uz diplomu izsniegšanu Flāmu kopienā neattiecas atļauju sistēma.

34 Ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu izveidotās tiesu sadarbības sistēmas ietvaros Tiesai nav jālemj par valsts tiesību normu interpretāciju un nav jāspriež vai jāpārbauda, vai iesniedzējtiesas sniegtā to interpretācija ir pareiza (spriedums, 2015. gada 26. marts, *Macikowski*, C-499/13, EU:C:2015:201, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Tādējādi, tā kā šādi norādītais Beļģijas valdības arguments ir balstīts uz valsts tiesiskā regulējuma interpretāciju, kas atšķiras no tās, ko ir sniegusi iesniedzējtiesa, tas nevar izraisīt konstatējumu par uzdotā trešā jautājuma nepieņemamību.

36 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāatzīst, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pilnībā pieņemams.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

37 Pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīva 2005/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka tai pretrunā ir tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā ir paredzēts piemērot krimināls odu personām, kas piešķir maģistra grādu bez attiecīga iepriekšēja kompetentās iestādes pilnvarojuma.

38 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru uz valsts tiesisko regulējumu Direktīvas 2005/29 piemērošanas joma var attiekties tikai tad, ja šajā tiesiskajā regulējumā minētā rīcība ir komercprakse šīs direktīvas izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 14. janvāris, *Plus Warenhandelsgesellschaft*, C-304/08, EU:C:2010:12, 35. punkts, un 2013. gada 17. oktobris, *RLvS*, C-391/12, EU:C:2013:669, 35. punkts).

39 Šajā ziņā no šīs direktīvas 2. panta d) punkta izriet, ka "komercprakse" tiek izprasta kā jebkura tirgotāja veikta darbība, noklusējums, uzvedība vai apgalvojums, komerciāls paziņojums, tostarp reklāma un tirgdarbība, kas ir tieši saistīta ar produkta pārdošanas veicināšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem. Savukārt jēdziens "produkts" minētās direktīvas 2. panta c) punktā ir definēts kā jebkura prece vai pakalpojums, tostarp nekustams īpašums, tiesības un pienākumi.

40 Turklāt no paša Direktīvas 2005/29 3. panta 1. punkta formulējuma izriet, ka šī komercprakse tiek īstenota pirms komercdarījuma, kas attiecas uz kādu produktu, pēc tā un tā laikā.

41 Minētajai praksei tātad ir jābūt tostarp tieši saistītai ar produkta pārdošanas veicināšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 17. oktobris, *RLvS*, C-391/12, EU:C:2013:669, 37. punkts, un 2018. gada 4. oktobris, *Kamenova*, C-105/17, EU:C:2018:808, 42. punkts).

42 No tā izriet, ka minētā komercprakse ir cieši saistīta ar komercdarījumu, kas attiecas uz kādu produktu, tomēr tā nesakrīt ar produktu, kurš ir šī darījuma priekšmets.

43 Tādējādi prakse, kura ietilpst pakalpojumu sniedzēja komercstratēģijā un kura attiecas tieši uz tā sniegto pakalpojumu pārdošanas veicināšanu un noietu, ir komercprakse (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 9. novembris, *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, 18. punkts, kā arī 2013. gada 17. oktobris, *RLvS*, C-391/12, EU:C:2013:669, 36. punkts).

44 Šajā kontekstā Tiesa ir uzskatījusi, ka Direktīvas 2005/29 piemērojamība ir jāsaista vienlaikus ar faktu, ka aplūkotā prakse ir komercprakse un ka produkts ir attiecīgie pakalpojumi, ar kuriem ir saistīta šī prakse, nesajaucot šos divus elementus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 4. maijs, *Vanderborght*, C-339/15, EU:C:2017:335, 23.–25. punkts, kā arī 2018. gada 13. septembris, *Wind Tre* un *Vodafone Italia*, C-54/17 un C-55/17, EU:C:2018:710, 39. punkts).

45 No iepriekš minētā izriet, ka valsts tiesību noteikums, kura mērķis ir noteikt saimnieciskās darbības veicēju, kas ir pilnvarots sniegt pakalpojumu – komercdarījuma priekšmetu, bet kurā nav tieši regulēta prakse, ko šis saimnieciskās darbības veicējs pēc tam var īstenot šī pakalpojuma pārdošanas veicināšanai vai noieta palielināšanai, nevar tikt uzskatīts par tādu, kas attiecas uz komercpraksi, kura ir tieši saistīta ar minētā pakalpojuma sniegšanu Direktīvas 2005/29 izpratnē.

46 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais neattiecas uz pakalpojumu augstākās izglītības jomā pārdošanas veicināšanas vai realizācijas kārtību, bet gan to, kā saimnieciskās darbības veicējs iegūst pilnvarojumu sniegt šādus pakalpojumus, ja tie ietver tāda konkrēta akadēmiska grāda piešķiršanu, kam ir īpaša tiesiskā aizsardzība un kas attiecīgā gadījumā pieļauj piekļuvi virknei noteiktu priekšrocību.

47 Šāds tiesiskais regulējums tādējādi ievērojami atšķiras no noteikumiem, kuru mērķis būtu paredzēt veidu, kā saimnieciskās darbības veicējs, kas ir pilnvarots sniegt šāda rakstura pakalpojumus, var īstenot to pārdošanas veicināšanu vai realizāciju, tostarp atsaucoties uz kvalitātes zīmi vai atzīšanu par slavenu universitāti.

48 Tātad nevar tikt uzskatīts, ka uz tādu tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais attiecas tiesību normas par komercpraksi Direktīvas 2005/29 izpratnē.

49 Līdz ar to uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 2005/29 neattiecas uz tādu tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, kurā ir paredzēts piemērot krimināl sodu personām, kas piešķir maģistra grādu bez attiecīga iepriekšēja kompetentās iestādes pilnvarojuma.

Otrais un trešais jautājums

50 Otrajā un trešajā jautājumā, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīva 2006/123 ir jāinterpretē tādējādi, ka tai pretrunā ir tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā ir paredzēts piemērot krimināls odu personām, kas piešķir maģistra grādu bez attiecīga iepriekšēja kompetentās iestādes pilnvarojuma.

51 Iesākumā ir jāatgādina, ka Direktīva 2006/123 saskaņā ar tās 2. panta 1. punktu ir piemērojama pakalpojumiem, ko sniedz pakalpojumu sniedzēji, kuri veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī.

52 Piedevām atbilstoši šīs direktīvas 4. panta 1. punktam tās nolūkos "pakalpojums" ir definēts kā jebkāda pašnodarbināta saimnieciskā darbība, parasti par atlīdzību, kā minēts LESD 57. pantā.

53 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka institūciju, kuras galvenokārt tiek finansētas no privātiem līdzekļiem un kuru mērķis ir realizēt peļņu, īstenota pakalpojumu organizēšana augstākās izglītības jomā ir šāda saimnieciskā darbība (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1993. gada 7. decembris, *Wirth*, C-109/92, EU:C:1993:916, 17. punkts, un 2003. gada 13. novembris, *Neri*, C-153/02, EU:C:2003:614, 39. punkts).

54 Tomēr ar Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punktu no tās piemērošanas jomas ir izslēgts darbību kopums, konkrēti vispārējas nozīmes pakalpojumi, kas nav saimnieciski pakalpojumi, un darbības, kuras ir saistītas ar valsts varas īstenošanu, šīs direktīvas 2. panta 2. punkta a) un i) apakšpunkta izpratnē.

55 Šajā ziņā, lai gan Beļģijas, Vācijas, Itālijas un Nīderlandes valdības apgalvo, ka pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums neietilpst minētās direktīvas piemērošanas jomā, jo šis tiesiskais regulējums attiecas uz šādām darbībām, ir jākonstatē, ka šajās tiesību normās paredzētie izņēmumi nav attiecināmi uz minēto tiesisko regulējumu.

56 Pirmkārt, tā kā šis pats tiesiskais regulējums, kā arī noteikumi par grādu piešķiršanas pilnvarojuma iegūšanu, kuras efektivitātes garantēšana ir šī regulējuma mērķis, attiecas it īpaši uz tādiem pakalpojumiem kā pamatlietā aplūkotie, kurus, kā izriet no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, sniedz privāti saimnieciskās darbības veicēji, kas darbojas pēc savas iniciatīvas peļņas gūšanas nolūkā un kam nav publiska finansējuma, nevar uzskatīt, ka šie tiesību akti attiecas vienīgi uz vispārējas nozīmes pakalpojumiem, kuri nav saimnieciski pakalpojumi.

57 Otrkārt, no Tiesas judikatūras izriet, ka privāta izglītības darbība universitātē nepieder pie darbībām, kas saistītas ar valsts varas īstenošanu šīs tiesību normas izpratnē (spriedums, 2007. gada 18. decembris, *Jundt*, C-281/06, EU:C:2007:816, 38. punkts).

58 Apstāklis, ka pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums attiecas konkrēti uz privātu izglītības darbību, kas ietver grāda piešķiršanu, nevar mainīt šo novērtējumu.

59 Proti, Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta i) apakšpunktā paredzētā atkāpe ir jāattiecina tikai uz darbībām, kas, aplūkojot pašas par sevi, ir tieši un konkrēti saistītas ar valsts varas īstenošanu, kura ietver pietiekami kvalificētu ekskluzīvu tiesību, valsts varas privilēģiju vai piespiešanas pilnvaru īstenošanu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2010. gada 29. aprīlis, Komisija/Vācija, C-160/08, EU:C:2010:230, 78. un 79. punkts).

60 Taču grāda piešķiršanu, kas attiecīgā gadījumā var tikt veikta valsts iestāžu uzraudzībā un atbilstoši to definētiem nosacījumiem, nevar uzskatīt par tādu, kas ietver šādu valsts varas īstenošanu.

61 Turklāt ir jānorāda arī, ka no Direktīvas 2006/123 1. panta 5. punkta izriet – lai gan šī direktīva neskar dalībvalstu krimināltiesību normas, šīs dalībvalstis nedrīkst ierobežot pakalpojumu sniegšanas brīvību, piemērojot krimināltiesību normas, kuras īpaši reglamentē vai ietekmē piekļuvi pakalpojumu darbībām vai to veikšanu, tādējādi apejot šajā direktīvā paredzētos noteikumus.

62 Šajos apstākļos ar to vien, ka pamatlietā aplūkotajam tiesiskajam regulējumam ir krimināltiesisks raksturs, nevar pietikt, lai noraidītu šīs pašas direktīvas piemērošanu šim tiesiskajam regulējumam, jo tas ietekmē piekļuvi pakalpojumu darbībām vai to veikšanu, paredzot piemērot krimināl sodu saimnieciskās darbības veicējiem, kas sniedz pakalpojumu, lai gan tiem nav Beļģijas tiesībās šim nolūkam prasītā pilnvarojuma.

63 Tādējādi Direktīvas 2006/123 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais būtu tam pretrunā, ja ar to tiktu apieti šajā direktīvā paredzētie noteikumi.

64 Šajā ziņā, tā kā ar valsts tiesību noteikumiem, kuros pakalpojumu sniedzējiem, kas vēlas piešķirt noteiktus akadēmiskus grādus, ir noteikts pienākums vērsties kompetentajās iestādēs, lai saņemtu formālu lēmumu, ar kuru tiem tiek sniegta šāda atļauja, tiek izveidota atļauju sistēma šīs direktīvas 4. panta 6. punkta izpratnē, šiem noteikumiem ir jāatbilst minētās direktīvas III nodaļā ietvertajām prasībām, kuras ir noteiktas attiecībā uz šādām sistēmām.

65 No tā izriet, ka ar tādu tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, kura mērķis ir nodrošināt šādu noteikumu efektivitāti, Direktīvas 2006/123 noteikumi tiktu apieti, ja atļauju sistēma, ko tas papildina, nebūtu saderīga ar šīs direktīvas III nodaļā paredzētajām prasībām.

66 Pie šīm prasībām pieder minētās direktīvas 9. un 10. pantā noteiktās prasības, uz kurām konkrētāk attiecas iesniedzējtiesas vaicājumi.

67 No šīs pašas direktīvas 9. panta 1. punkta izriet, ka dalībvalstis piekļuvei pakalpojumu darbībai vai tās veikšanai piemēro atļauju sistēmu vienīgi tad, ja ir izpildīti trīs nosacījumi.

68 Pirmkārt, Direktīvas 2006/123 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir prasīts, lai atļauju sistēma nebūtu diskriminējoša pret attiecīgo pakalpojuma sniedzēju.

69 Šajā ziņā ne no iesniedzējtiesas nolēmuma, ne arī no kāda Tiesas rīcībā esošā lietas materiālos ietverta elementa neizriet, ka ar pamatlietā aplūkoto tiesisko regulējumu tiktu diskriminēti pakalpojumu sniedzēji, kas vēlas piešķirt akadēmiskos grādus, uz kuriem tas attiecas.

70 Otrkārt, Direktīvas 2006/123 9. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka nepieciešamībai pēc atļauju sistēmas ir jābūt pamatotai ar primāru vispārējo interešu apsvērumu.

71 Šajā lietā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka pamatlietā aplūkotā tiesiskā regulējuma mērķis ir nodrošināt augsta līmeņa augstāko izglītību un vienlaikus aizsargāt pakalpojumu saņēmējus.

72 Abi šie mērķi ir uzskatāmi par primāriem vispārējo interešu apsvērumiem. Pirmām kārtām, minētas direktīvas 4. panta 8. punktā ir precizēts, ka par primāriem vispārējo interešu apsvērumiem ir jāuzskata apsvērumi, kas par tādiem ir atzīti Tiesas judikatūrā, un kā šim kritērijam atbilstoša ir konkrēti minēta pakalpojumu saņēmēju aizsardzība. Otrām kārtām, Tiesai jau ir atzinusi, ka abi šī sprieduma 71. punktā minētie mērķi ir primāri vispārējo interešu apsvērumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1999. gada 21. oktobris, *Zenatti*, C-67/98, EU:C:1999:514, 31. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2003. gada 13. novembris, *Neri*, C-153/02, EU:C:2003:614, 46. punkts).

73 Turklāt ar to, ka ir noteikts, ka pakalpojumu sniedzējiem, kas vēlas piešķirt akadēmiskus grādus, ir jābūt attiecīgam pilnvarojumam, var tikt nodrošināta šo mērķu sasniegšana, jo kompetentajām iestādēm pirms diplomu izsniegšanas ir ļauts pārliecināties, ka šie pakalpojumu sniedzēji dod pietiekamas garantijas, lai nodrošinātu šo diplomu kvalitāti.

74 Treškārt, Direktīvas 2006/123 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir prasīts, lai izvirzītais mērķis nevar tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošu pasākumu palīdzību, jo īpaši tāpēc, ka *a posteriori* pārbaude būtu pārāk vēla, lai būtu patiesi efektīva.

75 Šajā ziņā šķiet, ka šāda kontrole nav pietiekami efektīva, lai nodrošinātu tādā tiesiskajā regulējumā kā pamatlietā aplūkotais izvirzīto mērķu sasniegšanu.

76 Vispirms ir jānorāda, ka augsta līmeņa augstākās izglītības garantēšanai var būt nepieciešams veikt sistemātisku kontroli attiecībā uz mācību programmām, kuru noslēgumā var tikt izsniegti diplomi, un kārtību, kas ir paredzēta, lai izvērtētu studentu piemērotību attiecīgo grādu saņemšanai.

77 Turpinājumā, tā kā pati diploma izsniegšana var pieļaut piekļuvi noteiktām profesijām un plašākā mērogā – darba devējs var to ņemt vērā, pieņemot darbā personu, kas ir tā īpašniece, neskaidrība attiecībā uz šī diploma vērtību iepriekšējas kontroles neesamības dēļ arī var nepieļaut šī mērķa sasniegšanu, un pietiekamu garantiju nevar sniegt arī šīs vērtības iespējama apstrīdēšana *a posteriori*.

78 Visbeidzot, likumdevējam ir tiesības uzskatīt, ka augstākās izglītības iestādes sniegtu pakalpojumu saņēmēju aizsardzība netiktu efektīvi nodrošināta, ja viņi būtu spiesti izvēlēties mācību programmu un tajā piedalīties bez iespējas saņemt garantijas par attiecīgās iestādes spēju piešķirt grādus, uz kuriem viņi pēc tam varētu likumīgi atsaukties.

79 Taču, kā norāda iesniedzējtiesa, nosacījums atļaujas sistēmas saderībai ar Direktīvu 2006/123 ir arī tas, ka tai ir jābūt balstītai uz kritērijiem, kas ierobežo kompetento iestāžu novērtējuma brīvības īstenošanu un atbilst šīs direktīvas 10. panta 2. punktā noteiktajām prasībām.

80 Saskaņā ar šo tiesību normu atļaujas piešķiršanas nosacījumiem ir jābūt nediskriminējošiem, pamatotiem ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem un samērīgiem ar šo mērķi, kas nozīmē, ka tiem ir jāspēj garantēt minētā mērķa sasniegšanu un tie nedrīkst pārsniegt pēdējā minētā sasniegšanai nepieciešamo. Piedevām šajā tiesību normā ir prasīts, lai šie piešķiršanas nosacījumi būtu skaidri un nepārprotami, objektīvi, pārskatāmi, pieejami un iepriekš publiskoti (spriedums, 2018. gada 26. septembris, *Van Gennip* u.c., C-137/17, EU:C:2018:771, 80. punkts).

81 Tā kā iesniedzējtiesas nolēmums neietver detalizētu to nosacījumu izklāstu, kādi Beļģijas tiesībās ir izvirzīti pilnvarojuma piešķirt maģistra grādu iegūšanai, šo nosacījumu saderība ar Direktīvas 2006/123 10. panta 2. punktu ir jānovērtē valsts tiesai.

82 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2006/123 1. panta 5. punkts, lasot to kopsakarā ar tās 9. un 10. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā ir paredzēts piemērot krimināl sodu personām, kas piešķir maģistra grādu bez attiecīga iepriekšēja kompetentās iestādes pilnvarojuma, ja vien nosacījumi, kādi ir izvirzīti pilnvarojuma piešķirt šo grādu iegūšanai, ir saderīgi ar šīs direktīvas 10. panta 2. punktu, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

83 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva"), ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neattiecas uz tādu tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, kurā ir paredzēts piemērot kriminālsodu personām, kas piešķir maģistra grādu bez attiecīga iepriekšēja kompetentās iestādes pilnvarojuma.**

2) **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū 1. panta 5. punkts, lasot to kopsakarā ar tās 9. un 10. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā ir paredzēts piemērot kriminālsodu personām, kas piešķir maģistra grādu bez attiecīga iepriekšēja kompetentās iestādes pilnvarojuma, ja vien nosacījumi, kādi ir izvirzīti pilnvarojuma piešķirt šo grādu iegūšanai, ir saderīgi ar šīs direktīvas 10. panta 2. punktu, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.**

[Paraksti]